

quæ non fiunt in instanti. Cætera plerumque non tam miracula, quam mira, seu miranda beneficia, item et gratiæ vocanda sunt.

42. *Episcopus examinare et approbare potest miracula. Et quomodo?* — Quæritur VI. Cui competat potestas examinandi, et recognoscendi miracula? Et quomodo recognosci debeant? Resp. Hanc potestatem non tantum summo Pontifici, sed etiam episcopis competere. Ita clare desumitur ex concilio Tridentino, sess. 25. *de Invocatione Sanctorum*, ubi dicitur: « Nulla etiam admittenda esse miracula, nec novas reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente, et approbante episcopo, » qui textus non tantum procedit de miraculis jam canonizatorum, sed etiam non canonizatorum; ita ut episcopus etiam horum miracula recognoscere possit, prout sacra concilii Congregatio declaravit, teste Barbosa, *de Offic. et potest. episc.* allegat. 97. n. 3. Fagnanus, *inc. Cum ea eo.* h. t. n. 7. Addit tamen ibidem Barbosa, hanc potestatem aliis episcopo inferioribus non competere; etsi jurisdictione quasi episcopali fulgeant.

43. Resp. II. Examen, et inquisitionem miraculorum debere esse exactissimum, ac rigidissimum, præsertim quoad testes, ita ut regulariter non nisi per testes idoneos juratos, qui non sint singulares, et qui deponant ex scientia per sensus proprios, et singillatim examinentur, miraculum probari valeat; prout pluribus demonstrant auctores arg. c. *Venerabili. de Testib.* et can. *Testes.* cau. 3. q. 9. Item, quod sint plures testes, cum « Unus testis sit nullus testis: » nisi forsitan miraculum esset tale, quod ex natura sua non nisi per unam personam probari possit, uti fit in revelationibus, et apparitionibus; item in miraculis factis in propria persona deponentis, quod aliter probari nequit; vel quando cum dicto unius testis concurrat publica fama, vel alia adminicula. Barbosa, loc. cit. n. 3. ubi addit, sufficere etiam testes domesticos. Insuper docet ibidem, quod episcopus ad examen miraculorum adhibere in consilium debeat etiam theologos, et alios viros probos, id quod expresse præscribitur in concilio Tridentino, loc. cit. ibi: « Adhibitis in consilium theologis, et aliis piis viris. » Porro, si examinat miracula nondum canonizatorum, aut beatificatorum, debet, antequam ea divulget, aut divulgari permittat, totum nego-

tium ad sanctam Sedem transmittere, indeque responsum expectare, juxta constitutionem Urbani VIII. *Sanctissimus* 39 in *Bullario* Cherubini. (ADNOTATIONES LI et LII.)

TITULUS XLVI.

De observatione jejuniorum.

1. Materiam hujus tituli, quia exacte, et ex professo tractant theologi, hinc more aliorum canonistarum, eam iisdem relinquimus, et breviter tantum adducimus, quod in omnibus tribus hujus tituli capitulis continetur. In c. 1. h. t. consultus Pontifex respondet, quod, si festum Nativitatis Domini, Assumptionis B. V. Mariæ, vel festivitas alicujus apostoli occurrat feria secunda, tunc vigilia debeat celebrari, ac jejunari sabbato præcedente.

C. 2. eod. Decernit Pontifex, quod « Omnium apostolorum Vigiliæ sint observatione jejunii celebrandæ, præter vigiliam apostolorum Philippi et Jacobi, et beati Joannis Evangelistæ; quoniam ipsorum solemnitas intra solemnitatem Paschalem, istius autem intra Natalem Domini celebratur. » Ibidem ponit, necessitatem, ac infirmitatem a jejuniis excusare.

C. 3. eod. Statuit Honorius III. quod si Nativitas Christi in diem Veneris cadat (multo magis, si in diem sabbati arg. c. 3. h. t.) ob festi excellentiam cuivis Christiano liceat vesci carnibus, qui non ex voto, aut regulari observantia ad jejunium, vel abstinentiam a carnibus est adstrictus: ob quam exceptionem doctores communiter docent, quod, cum fratres minores ex voto, ac regulæ præcepto sub mortali obligentur, singulis feriis sextis jejunare; præfato privilegio non valeant frui, sed etiam in Natali Domini jejunare teneantur, si occurrat feria sexta, secus si in sabbato. Vide de hoc amplius apud Marchantium in *Expositione regulæ.* cap. iv. et alios expositores. Reliqua de jejuniis vide apud theologos, et si quid ex canonibus probare oportet, vide de *Consecratione*, dist. 3. et 5. (ADNOTATIO LIII.)

TITULUS XLVII.

De purificatione post partum.

1. *Levitici*, XII. in Veteri Testamento, jure positivo divino præceptum fuit, ut mulieres post partum non statim ingrederentur ecclesias, sed tanquam immundæ ab earum ingressu per quadraginta dies, si masculum, per octoginta vero, si foeminam pepererant, abstinerent. Verum quia hæc lex erat una inter cæremoniales, quæ omnes fuere sublata per legem gratiæ, declarat Pontifex c. un. h. t. mulieres ad hanc legem non amplius obligari, sed posse statim post partum, si velint, et vires permittant, ad agendas Deo gratias, templa ingredi. Addit tamen ad finem, quod, si velint ex devotione ab ingressu ecclesiæ aliquandiu abstinere, id eis non sit improbandum, nec denegandum. Hinc consuetudo hodierna ferme ubique vigens habet, quod mulieres post partum per aliquot septimanas ex decencia laudabili ab ingressu ecclesiæ abstineant, et ante ingressum certam benedictionem a parrocho loci recipiant, dantes eidem reciproce aliquod honorarium. Et quamvis nullum existat in jure præceptum, petendi hanc benedictionem ante ingressum ecclesiæ, et dandi aliquid pro eo, sed stando juris dispositioni, utrumque liberum sit mulieribus, tamen consuetudine introduci potest, pluribusque in locis introducta habetur obligatio dictam benedictionem ante ingressum ad ecclesiam, petendi, et aliquid pro ea parrocho præbendi; prout in simili *de Oblationibus* diximus supra tit. *de Decimis*, n. 184. et seq. Illud hic observandum, quod facultas benedicendi post partum mulieres, et aliquid ab eis recipiendi numeretur inter jura parochialia, proinde regularibus nullatenus competat, prout declaravit sacra Congregatio concilii Tridentini interpret. 1662, 18 novembris. (ADNOTATIO LIV.)

TITULUS XLVIII.

De ecclesiis ædificandis, vel reparandis.

1. *Ratio continuationis.* Actum est in præcedentibus titulus de consecratione ecclesiæ,

de celebratione Missæ, de sacramentorum administratione, de divinis Officiis, etc. ad quæ quia ordinariæ necessariæ sunt ecclesiis, recto ordine de earum constructione, et reparatione nunc agitur; et quoniam nomine ecclesiarum etiam monasteria in aliquo sensu veniunt, juxta dicta supra tit. *XLI de Celebratione Missæ.* n. 19. eorumdem quoque ædificationem hic agemus.

§ I.

DE ÆDIFICATIONE ECCLESIARUM, ET REQUISITIS AD EAM: ITEM DE REPARATIONE EARUMDEM AC DE IIS, QUI REPARARE TENENTUR.

2. *Ecclesia in sensu morali et materiali, quid?* — Notandum prius, non esse hic sermonem de ecclesiis in sensu morali, prout nempe significant cœtum, conventum, collectionem, aut congregationem hominum, quo sensu ecclesiam sæpe accipit sacra Scriptura, ut Psal. xxv, 5: *Odivi ecclesiam malignantium*; et I. *Mac.* v, 16: *Convenit ecclesia magna*, et alibi passim: quo sensu etiam cuncti fideles sub uno in terra capite, Papa nempe, existentes vocantur *Ecclesia catholica*, juxta cav. *Ecclesia. de Consecrat.* dist. 1. ibi: « Ecclesia, id est catholicorum collectio; » sed esse sermonem de ecclesia materiali, id est, de templo aliquo manu facto, seu æde publica cultui divino deputata, in quo fideles ad honorandum et invocandum Deum, divina administranda, et percipienda sacramenta, Missæque sacrificium offerendum, etc. conveniunt.

3. *Ecclesia materialis alia basilica, alia cathedralis, alia collegiata, alia matrix, alia baptismalis, alia parochialis, alia regularis, alia sæcularis: et quid quævis?* — In sensu hoc materiali, ecclesia accepta varias habet classes et nomina. Aliquæ enim dicuntur basilicæ, aliæ cathedrales, aliæ collegiatæ, aliæ baptismales, aliæ parochiales, aliæ matrices, aliæ finales, aliæ regulares, aliæ sæculares. Basilicæ olim dicebantur ecclesiæ nondum consecratæ, ut notat Abbas in *Rubr. de Consecrat. eccles.* n. 2, post Glosam in c. 1. *de Relig. domib.* hodie vero majores, principiores, ac digniores ecclesiæ, *Basilicæ* vocantur; quia *basilica* nomen græcum, domum regiam significat, ad quam nempe tanquam principalem, servitii divini causa, reges ac principes convenire solent, ut notat post Barbosam, lib. II, *Jur. Eccles.*